

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 16 januari 2024

Saken

Tilläggsån

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämnden beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om tilläggsån under tiden den 29 januari – den 24 maj 2024 och hänvisade till samma inkomstuppgifter som i sitt senaste beslut om tilläggsån.

CSN avslog ansökan med motiveringen att inkomsten inte var tillräckligt hög för att ge rätt till tilläggsån.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. Han började sina studier hösten 2022 med studiemedel och tilläggsån. Han studerade sedan 2023, med omställningsstudiestöd. Han har sedan återupptagit studier med studiemedel under 2024, så han har en sammanhängande studieperiod och inte påbörjat nya studier. Han vill att beslutet prövas på hans inkomst från kalenderåret 2021 och inte 2023.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet och anförde bland annat följande i ett yttrande. Tilläggsån lämnas till studerande som under kalenderåret närmast före studiernas haft en inkomst som uppgått till minst 415 procent av prisbasbeloppet. Med begreppet studiernas början avses enligt CSN:s föreskrifter och allmänna råd det senaste kalenderåret då den studerande har studiemedel och som följer på ett kalenderår då studiemedel inte har lämnats. NN hade studiemedel under kalenderåret 2022 och återupptog studierna med studiemedel under 2024. Däremellan under år 2023 har NN haft omställningsstudiestöd. Det innebär att inkomsten som krävs för tilläggslånet ska baseras på inkomsten från 2023 om det inte finns särskilda skäl.

Enligt de uppgifter som NN lämnat bedöms det inte finnas särskilda skäl till att bortse från att han inte hade studiemedel under 2023 och lämna tilläggsån baserat på inkomsten från 2021. CSN anser därmed att överklagan ska avslås.

CSN inkom därefter, genom dess rättsavdelning, på begäran av nämnden, med ett yttrande och anförde i huvudsak följande. NN har ansökt om tilläggsån för vårterminen 2024. CSN kan konstatera att NN uppburit studiemedel och tilläggsån för den aktuella utbildningen Data Scientist under 2022. Därefter har han fått omställningsstudiestöd under år 2023, för att sedan återuppta studier med studiemedel under vårterminen 2024. Frågan i ärendet är emellertid vilket år NN anses ha påbörjat sina studier, för att därigenom kunna fastställa vilket år som ska läggas till grund för prövningen av hans rätt till tilläggsån under vårterminen 2024. Tilläggsån får enligt bestämmelser i studiestödsförordningen lämnas till en studerande som under kalenderåret närmast före studiernas början haft en viss lägsta inkomst. Som inkomst räknas summan av överskottet i inkomstlagen tjänst och näringsverksamhet. CSN har föreskrivit om vad som avses med begreppet studiernas början i CSN:s föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2001:1) om beviljning av studiemedel. Av föreskriften framgår att med studiernas början avses det senaste kalenderåret då den studerande har studiemedel, och som följer på ett kalenderår under vilket studiemedel inte har lämnats. Vidare framgår av andra stycket i samma bestämmelse, att om det finns särskilda skäl kan studierna anses påbörjade under ett tidigare kalenderår, under förutsättning att det är ett kalenderår då den studerande har haft studiemedel, och som följer på ett kalenderår under vilket studiemedel inte har lämnats. Till dessa föreskrifter har CSN meddelat allmänna råd för att förtydliga vad som kan vara särskilda skäl. Med särskilda skäl avses enligt CSN omständigheter som den studerande inte själv kunnat råda över, exempelvis egen eller anhörigs sjukdom, vilken medfört att han eller hon inte kunnat bedriva studier sedan han eller hon senast hade studiemedel. Mot bakgrund av ovan angivna bestämmelser anser CSN att tidpunkten för studiernas början ska fastställas till det år då NN har studiemedel och som följer på ett kalenderår under vilket studiemedel inte har lämnats, när hans rätt till tilläggsån ska prövas. I NNs fall lämnades inga studiemedel under 2023 eftersom han ansökt om och beviljats omställningsstudiestöd under detta år. Omställningsstudiebidrag enligt lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd är emellertid en skattepliktig ersättning som ska tas upp i inkomstlaget tjänst och kan således räknas med som inkomst vid prövningen av rätt till tilläggsån. NN har sedan återupptagit studier med studiemedel 2024, vilket innebär att CSN anser att inkomsten under kalenderåret 2023 ska läggas till grund för prövningen av hans rätt till tilläggsån. CSN bedömer vidare att omständigheterna i ärendet inte är sådana särskilda skäl som NN inte själv har kunnat råda över, och som är en förutsättning för att kunna anse studierna påbörjade under ett tidigare kalenderår. Av utredningen i ärendet framkommer att NN inte har haft en tillräckligt hög inkomst under kalenderåret 2023 för att ge honom rätt till tilläggsån under vårterminen 2024. CSN anser därför att överklagandet bör avslås.

NN har fått tillfälle att komma in med synpunkter med anledning av CSN:s yttranden, men han har inte hörts av.

I ärendet finns en tjänsteanteckning av CSN, daterad den 5 februari 2024, och av denna framgår att CSN har varit i kontakt NN som meddelar att han bara hade omställningsstudiestöd och inte har arbetat något under 2023. Bidraget från omställningsstudiestöd har betalats ut i 38 veckor under 2023, vilket innebär en inkomst på 195 434 kronor.

Författningsbestämmelser

I 3 kap. 14 § studiestödslagen (1999:1395) anges att tilläggsån får lämnas från och med det kalenderår då den studerande fyller 25 år och högst under motsvarande 120 veckor. Tilläggsån får, enligt samma bestämmelse, lämnas för varje vecka den studerande har rätt till studiemedel för heltids- eller deltidsstudier.

Av 3 kap. 12 § studiestödsförordningen (2000:655) framgår följande. Tilläggsån får lämnas till en studerande som under kalenderåret närmast före studiernas början har haft en inkomst som uppgått till minst 415 procent av det prisbasbelopp som gäller det år då studierna påbörjas. Som inkomst räknas det belopp som utgör summan av den studerandes överskott i inkomstlagen tjänst och näringsverksamhet. Tilläggsån får också lämnas till en studerande som sammanhängande fått föräldrapenning närmast före studiernas början och som närmast dessförinnan haft ovan angiven inkomst. Tilläggsån får lämnas för studier i Sverige, i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz.

Av 7 kap. 3 § CSNFS 2001:1 framgår bland annat att med studiernas början enligt 3 kap. 12 § första stycket studiestödsförordningen (2000:655) avses det senaste kalenderåret

1. då den studerande har studiemedel, och
2. som följer på ett kalenderår under vilket studiemedel inte har lämnats.

Nämndens bedömning

NN har ansökt om tilläggsån för vårterminen 2024. Han har åberopat att han vill att tilläggsånet baseras på hans inkomst under året 2021, det vill säga innan det år han började de nuvarande studierna. Av handlingarna i ärendet framgår att NN studerade med studiemedel under år 2022 och att han därefter under år 2023 studerade med omställningsstudiestöd.

Den fråga som Överklagandenämnden har att pröva är vilket inkomstår som ska ligga till grund för prövningen av NNs rätt till tilläggsån.

Enligt 7 kap. 3 § CSNFS 2001:1 avses med studiernas början det år då den studerande har studiemedel och som följer på ett år då studiemedel inte har lämnats.

Överklagandenämnden konstaterar att med studiernas början kan endast avses ett år då den studerande haft studiemedel. Det saknas således, enligt gällande bestämmelser, möjlighet att jämställa omställningsstudiestöd med studiemedel när studiestarten ska bestämmas. Eftersom NN återupptog sina studier med studiemedel

år 2024, ska hans studier anses påbörjade detta år. Det förhållande att han studerat med omställningsstudiestöd under 2023 medför således ingen annan bedömning. Det är därmed hans inkomst år 2023 som ska läggas till grund för prövningen av hans rätt till tilläggsån.

Prisbasbeloppet år 2024, det år studierna återupptogs, är 57 300 kronor och 415 procent av detta är 237 795 kronor. NN har, enligt vad som framkommit, haft en inkomst om 195 434 kr vilket medför att han har haft för låg inkomst för att ha rätt till tilläggsån. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Anni Tuliv

Beslutet har fattats av: Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna, Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Jessica Levin, Jonathan Sjölander och Helena Söderberg

Föredragande: Anni Tuliv

Kopia till CSN och CSN:s rättsavdelning